

Sarajevo, 19.11.2018. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
12.11.2018.- 16.11.2018.

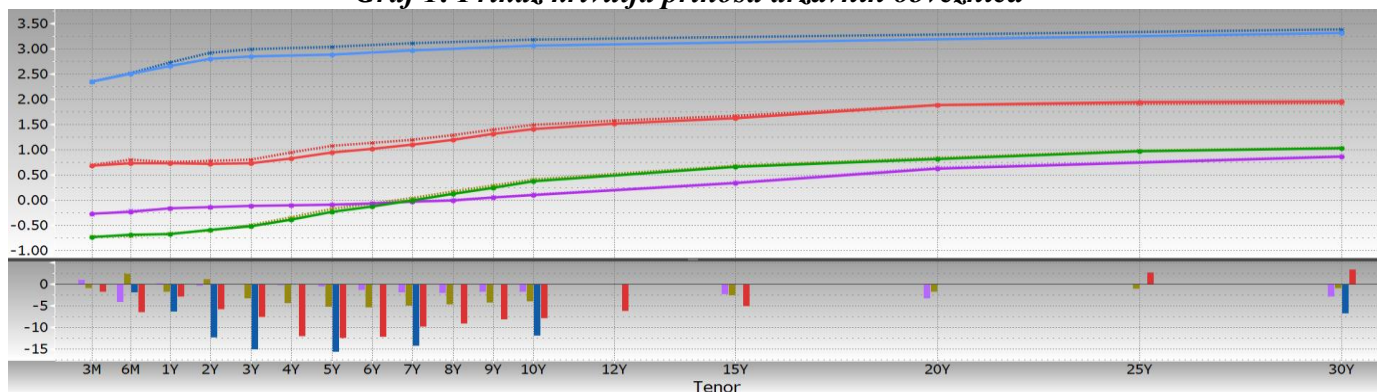
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	9.11.18	-	16.11.18	9.11.18	-	16.11.18	9.11.18	-	16.11.18	9.11.18	-	16.11.18
2 godine	-0,60	-	-0,59	2,92	-	2,80	0,78	-	0,72	-0,14	-	-0,14
5 godina	-0,18	-	-0,23	3,04	-	2,88	1,07	-	0,95	-0,08	-	-0,09
10 godina	0,41	-	0,37	3,18	-	3,06	1,49	-	1,41	0,12	-	0,10

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	9.11.18	-	16.11.18
3 mjeseca	-0,699	-	-0,706
6 mjeseci	-0,713	-	-0,689
1 godina	-0,633	-	-0,655

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 16.11.2018. godine (pune linije) i 09.11.2018. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Evropsko tržište je protekle sedmice bilo pod uticajem iščekivanja revidiranja nacrta budžeta Italije, koji je Evropskoj komisiji (EK) poslat 13. novembra, kao i pod uticajem dešavanja u Velikoj Britaniji u vezi sa Brexitom. Na osnovu izjava zvaničnika Vlade Italije, odgovor EK podrazumijeva da se ključni detalji budžeta nisu mijenjali u poređenju s provobitnim prijedlogom iz oktobra (ciljani nivo deficita od 2,4% GDP-a i prognozirani privredni rast od 1,5%). Navedeno je povećalo špekulacije da bi EK mogla prvi put poduzeti korake ka finansijskom sankcionisanju ove članice EU zbog nepoštivanja dogovorenih ciljeva. Povećane neizvjesnosti su uticale na rast potražnje za sigurnijim obveznicama, pa su prinosi njemačkih obveznica srednjeg i dužeg roka dospijeća smanjeni za 4-5 baznih poena u odnosu na prethodnu sedmicu. Istovremeno, prinosi italijanskih obveznica su povećani, s tim da je oštar rast prinosa od 38 baznih poena zabilježen kod dvogodišnjih obveznica, prinos petogodišnjih obveznica je povećan za oko 20 baznih poena, dok je najmanji rast od 9 baznih poena zabilježen kod desetogodišnjih italijanskih obveznica. Pored navedenog, u posmatranom periodu je objavljen drugi preliminarni podatak, kojim je potvrđen prethodni podatak da je eurozona u trećem kvartalu zabilježila veoma blagi kvartalni rast od 0,2%, dok je privredni rast Njemačke u ovom periodu zabilježio negativne vrijednosti, prvi put od početka 2015. godine. Ekonomski institut IFW iz Njemačke je objavio da prognoze Vlade Njemačke da će rast GDP-a

ove zemlje u tekućoj godini iznositi 1,8% više nisu ostvarive zbog ovako loših pokazatelja za treći kvartal.

Glavni ekonomista ECB-a Praet je izjavio da će ECB nastaviti da podržava privredu eurozone i nakon okončanja programa kupovina obveznica krajem ove godine, putem reinvestiranja dospijevajućih obveznica, kao i putem dobro utvrđenog stava o pitanju očekivanja kretanja kamatnih stopa kroz buduće smjernice. U svakom slučaju, Praet je dodao da se svi instrumenti monetarne politike mogu prilagoditi, kako bi se osiguralo da se inflacija kreće ka ciljanom nivou na održiv način. Takođe, o mogućnosti da Italija bude razlog da se odgodi ukidanje programa kupovina obveznica, Praet je izjavio da ovaj program nije napravljen kako bi podržao neku određenu zemlju. O pitanju obustave programa kupovina obveznica predsjednik ECB-a Draghi je dao sličnu izjavu, ali je upozorio da bi inflacija mogla rasti sporije nego što se ranije očekivalo. Takođe, usljed usporenja privrednog rasta eurozone, upozorio je na povećanu neizvjesnost budućih izgleda, ali da ne vidi razlog da se očekuje zaustavljanje ekspanzije rasta.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red.br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	GDP – EZ (kvartalno) 2. prelim. podatak	III kvartal	0,2%	0,2%	0,4%
2.	GDP – Njemačka (kvartalno) 2. prelim. podatak	III kvartal	-0,1%	-0,2%	0,5%
3.	GDP – Holandija (kvartalno) 2. prelim. podatak	III kvartal	0,6%	0,2%	0,7%
4.	Stopa inflacije – EZ (final.)	OKT	2,2%	2,2%	2,1%
5.	Zaposlenost – EZ (kvartalno) prelim.	III kvartal	-	0,2%	0,4%
6.	Stopa nezaposlenosti – Holandija	OKT	-	3,7%	3,7%
7.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	SEP	0,3%	0,9%	1,1%
8.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	SEP	0,5%	1,3%	-0,8%
9.	Trgovinski bilans – EZ (u milijardama EUR)	SEP	16,3	13,4	16,8
10.	Trgovinski bilans – Italija (u milijardama EUR)	SEP	-	1,27	2,49
11.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	SEP	-	2.331,3	2.326,6
12.	Maloprodaja – Holandija (G/G)	SEP	-	-0,7%	4,5%
13.	Obim maloprodaje – Finska (G/G)	SEP	-	-0,8%	2,2%
14.	ZEW indeks povjerenja investitora – Njemačka	NOV	-26,0	-24,1	-24,7

SAD

Finansijsko tržište SAD je bilo zatvoreno u ponedjeljak zbog praznika. Prinosi američkih obveznica su tokom protekle sedmice bilježili značajno smanjenje u odnosu na prethodnu. Ovakva kretanja su podstaknuta povećanom tražnjom za sigurnijom aktivom, zbog događaja u Velikoj Britaniji i Italiji. Ova dešavanja su značajno uticala i na rast vrijednosti USD u odnosu na EUR i druge valute trgovinskih partnera te je kurs EURUSD tokom protekle sedmice smanjen na najniži nivo u posljednjih 17 mjeseci. Objavljivanje podatka o povećanju indeksa potrošačkih cijena je dalo doprinos očekivanjima da će Fed još jednom do kraja ove godine povećati referentnu kamatnu stopu i još dva puta u prvoj polovini naredne godine.

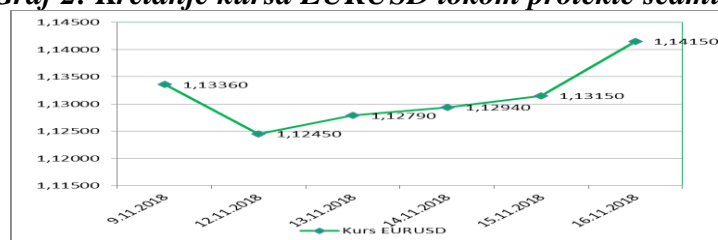
Predsjednik Fed-a Powell je izjavio tokom protekle sedmice da je zadovoljan s trenutnim stanjem američke privrede te da uzima u obzir rizike kako presporog tako i prebrzog povećanja kamatnih stopa. Takođe, Powell je istakao da je važno da se bilans stanja vrati na manju veličinu te je dodao da Fed još uvijek ne zna koja je ravnoteža bilansa stanja.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red.br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks potrošačkih cijena (G/G)	OKT	2,5%	2,5%	2,3%
2.	Indeks potrošačkih cijena bez hrane i energenata (G/G)	OKT	2,2%	2,1%	2,2%
3.	Zarade zaposlenih po jednom radnom satu (G/G)	OKT	-	0,7%	1,1%
4.	Zarade zaposlenih po jednoj radnoj sedmici (G/G)	OKT	-	0,9%	0,8%
5.	Indeks cijena uvezenih roba i usluga (G/G)	OKT	3,3%	3,5%	3,1%
6.	Indeks cijena izvezenih roba i usluga (G/G)	OKT	-	3,1%	2,7%
7.	Indeks industrijske proizvodnje (M/M)	OKT	0,2%	0,1%	0,2%
8.	Iskorištenost kapaciteta	OKT	78,2%	78,4%	78,5%
9.	Indeks proizvodnje prerađivačkog sektora	OKT	0,2%	0,3%	0,3%
10.	Indeks povjerenja prerađ. sektora Fed iz Njujorka	NOV	20,0	23,3	21,1
11.	Indeks povjerenja prerađ. sektora Fed iz Filadelfije	NOV	20,0	12,9	22,2
12.	Indeks povjerenja prerađ. sektora Fed iz Kansas S.	NOV	11	15	8
13.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	10.NOV	213.000	216.000	214.000

USD je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR te je kurs EURUSD povećan s nivoa od 1,1336 na nivo od 1,1415, što na sedmičnom nivou predstavlja rast od 0,70%.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Protekla sedmica je obilježena usvajanjem prijedloga sporazuma o Brexitu, koji je predložila premijerka May, od strane Vlade Velike Britanije. Međutim, kako ova odluka nije bila jednoglasna, neposredno po usvajanju prijedloga sporazuma, nekoliko ministara Velike Britanije je podnijelo ostavke. Sekretar za Brexit Raab kao i ministrica rada i penzija Esther McVey su podnijeli ostavke i izjavili da ne mogu da podrže sporazum. Raab je istakao da pored svega ne može da se pomiri s uslovima predloženog sporazuma, uzimajući u obzir obećanja koja su data državi u manifestu na posljednjim izborima. Prema njemu, ovo je, u osnovi, pitanje povjerenja javnosti. Ostali ministri su, takođe, pratili ove ostavke te je tokom protekle sedmice ukupno pet ministara podnijelo ostavku. Pored ovih okolnosti, nekoliko torijevaca je zahtijevalo da se izglasa nepovjerenje premijerki May. Časopis Economist je objavio vijest da će u sadašnjim okolnostima biti veoma teško da premijerka May dobije podršku Parlamenta za plan za Brexit. Naime, usvojeni prijedlog sporazuma za Brexit treba da usvoji EU, o čemu će se raspravljati na samitu EU koji je zakazan za 25. novembar, nakon čega bi ovaj sporazum trebao biti prihvaćen i od strane Parlamenta Velike Britanije. Finansijsko tržište je reagovalo na ovakve okolnosti te je tako raspon kamatnih stopa između desetogodišnjih obveznica Velike Britanije i SAD proširen na 175 baznih poena, što je najviše od 1984. godine. Njemački ministar za evropska pitanja Roth je o pitanju stanja u Velikoj Britaniji istakao da je u pitanju Brexit tragedija, koja je veoma depresivna. Kancelarka Merkel je dogovor pozdravila i istakla da je zadovoljna što je nakon dugih pregovora, koji nisu bili laki, dat prijedlog. Glavni pregovarač EU za Brexit Barnier je istakao da bi se mogle pojaviti neke poteškoće o pitanju zahtjeva Velike Britanije da održi pristup internim sigurnosnim bazama EU, prema diplomatskoj noti koja je poznata Financial Timesu. Trenutna verzija sporazuma o Brexitu ne ostavlja prostor za pregovore o saradnji Velike Britanije s Europolom, s EU agencijom za provođenje zakona, kao ni s Eurojust. Prema Financial Timesu Barnier je predložio produženje tranzicionog perioda Brexita do kraja decembra 2022. godine, pri čemu bi Velika Britanija tokom ovog perioda mogla da efektivno nastavi s članstvom u bloku, ali bez prava glasa.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Zahtjevi nezaposlenih za pomoć	OKT	-	20.200	23.200
2.	Prosječne sedmične zarade s bonusima (tromje.)	SEP	3,0%	3,0%	2,8%
3.	ILO stopa nezaposlenosti (tromjesečno)	SEP	4,0%	4,1%	4,0%
4.	Inflacija (G/G)	OKT	2,5%	2,4%	2,4%
5.	Maloprodaja (G/G)	OKT	2,8%	2,2%	3,3%
6.	PPI ulazne cijene u proizvodnji (G/G)	OKT	9,6%	10,0%	10,5%
7.	PPI izlazne cijene proizvodnje (G/G)	OKT	3,1%	3,3%	3,1%
8.	Indeks cijena kuća (G/G)	SEP	3,2%	3,5%	3,1%

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio rast s nivoa od 0,87374 na nivo od 0,88960, dok je kurs GBPUSD smanjen s nivoa od 1,2972 na nivo od 1,2834.

JAPAN

Prošle sedmice objavljeni su **preliminarni podaci za treći kvartal tekuće godine koji su pokazali da je privreda Japana u ovom periodu zabilježila očekivanu kontrakciju od 0,3% na kvartalnom nivou, što je lošiji podatak od prethodno zabilježene ekspanzije od 0,8%**. Posmatrano na godišnjem nivou, japanska privreda je, takođe, zabilježila kontrakciju od 1,2%, dok je prethodno zabilježen rast od 3,0%. Na sastanku Savjeta za ekonomsku i fiskalnu politiku (CEFP) premijer Japana Abe je pozvao na novi program javne potrošnje koji za cilj ima podsticanje privrede. Naime, očekuje se da će realizacija planiranog programa početi u prvoj polovini naredne fiskalne godine koja počinje u aprilu te će se fokusirati na jačanje infrastrukture. Prema prognozama JPMorgan Chase&Co i BNP Paribas prinosi na japanske državne obveznice s dospijecem od 20 godina bi mogli bilježiti rast na 0,75% do kraja ove godine, što bi bio najveći nivo ovih prinosa od februara 2016. godine.

BoJ je protekle sedmice saopštila da posjeduje 553,6 biliona JPY (4,9 biliona USD) u neto aktivima, uglavnom u državnim obveznicama, što premašuje veličinu japanskog GDP-a. Naime, BoJ je postala druga centralna banka na svijetu nakon Centralne banke Švicarske i prva među zemljama članicama G7 koja posjeduje više sredstava od ekonomije koju pokušava stimulisati.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	GDP (Q/Q) P	III kvartal	-0,3%	-0,3%	0,8%
2.	GDP (G/G) P	III kvartal	-1,0%	-1,2%	3,0%
3.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	OKT	2,8%	2,9%	3,0%
4.	Indeks uslužnog sektora (M/M)	SEP	-0,4%	-1,1%	0,4%
5.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	SEP	-	-2,5%	-2,5%
6.	Indeks iskorištenosti kapaciteta (M/M)	SEP	-	-1,5%	2,4%
7.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) P	OKT	-	-1,1%	2,9%

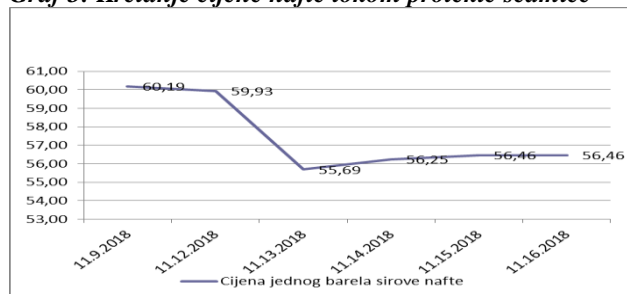
JPY je tokom protekle sedmice blago aprecirao u odnosu na EUR te je kurs EURJPY zabilježio smanjenje s nivoa od 128,99 na nivo od 128,82. JPY apprecirao i u odnosu na USD te je kurs USDJPY zabilježio pad s nivoa od 113,83 na nivo od 112,83.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 60,19 USD (53,10 EUR). Cijena nafte je početkom protekle sedmice bilježila smanjenje te je prvi put od kraja prošle godine zabilježila nivo ispod 60 USD po barelu. Predsjednik SAD Trump je izjavio da se nada da Saudijska Arabija i OPEC neće smanjivati proizvodnju nafte. Prema njegovom mišljenju cijene ovog energenta bi trebalo da budu još niže na osnovu trenutne ponude. Snažan pad cijene nafte na najniži nivo u posljednjih godinu dana zabilježen je u utorak, nakon što je u prognozama OPEC-a navedeno da je smanjen prognozirani rast tražnje za ovim energentnom za narednu godinu, pa su za tekuću godinu ove prognoze smanjene na 1,29 miliona barela dnevno, dok je julu očekivan nivo od 1,45 miliona barela nafte na dnevnom nivou. Nakon 20 dana pada, cijena nafte je polovinom protekle sedmice zabilježila povećanje usljed jačanja signala da OPEC i njihovi saveznici razmatraju da smanje proizvodnju ovog energenta već naredne godine. Nakon toga blagi rast cijene nafte je nastavljen uprkos objavljivanju informacije da su američke zalihe ovog energenta povećane na sedmičnom nivou za 10,3 miliona barela (očekivano povećanje za 3,8 miliona barela). Uticaj na rast cijene nafte imala su očekivanja o tome da će Rusija i zemlje članice OPEC-a smanjiti ponudu nafte tokom naredne godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte ostala je nepromijenjena u odnosu na nivo zabilježen u četvrtak te je iznosila 56,46 USD (49,46 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:

Služba Front Office

Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.209,65 USD (1.067,09 EUR). Početkom protekle sedmice cijena jedne fine unce zlata je smanjena na najniži nivo u posljednjih mjesec dana pod uticajem snažne aprecijacije USD, a koja je rezultat političkih neizvjesnosti u Evropi i Velikoj Britaniji. Pad cijene zlata nastavljen je i u utorak, a promjena kretanja cijene je uslijedila nakon što su objavljeni optimistični podaci o indeksu potrošačkih cijena u SAD-u, koji upućuju na ubrzan tempo rasta cijena u najvećoj svjetskoj privredi, a time i na brži tempo rasta njihovih kamatnih stopa. Cijena zlata je do kraja sedmice nastavila da bilježi rast pod uticajem zabrinutosti investitora vezano za dešavanja u Velikoj Britaniji. Nakon što je polovinom protekle sedmice postignut dogovor o sporazumu o Brexitu, već narednog dana je došlo do neočekivano većeg broja ostavki zvaničnika ove britanske Vlade. Na kraju sedmice su pad prinosa američkih državnih obveznica i pesimistične izjave pojedinih zvaničnika Feda doprinijeli nastavku trenda rasta cijene ovog plemenitog metala te je u petak cijena jedne fine unce zlata zabilježila dnevni rast od 0,83%. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.223,36 USD (1.071,71 EUR).

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

